

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan sveder, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti, prejemana za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanja na dom računa se po 10 kr. za meec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kakor poština znaša. Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravništvo je v Rudolfa Kirbiša hiši, „Gledališka stolba“. Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Govor gospoda poslanca dr. Dominkuša v štajerskem deželnem zboru dne 21. januarja 1887.

Priznati moram, da sem po izvrstno osnovanem, s filozofskim duhom in državno modrostjo napolnjenem govoru Njega svetlosti kneza Lichtensteina premišljeval, ali bi se odpovedal besedi, za katero sem se bil oglasil.

Ker sta mi pa gospoda, ki sta govorila zadnja pred menoj (baron Hackelberg in dr. Heilsberg,) olajšala prehod in ker še imam nekaj navesti, kar se tiče baš posebnih razmer v naši deželi, moram prositi visoko zbornico za nekaj časa za potrpežljivost.

Pred vsem moram omeniti, da tudi po mojem mnenju presojevanje o pomenu in uplivu naredbe pravosodnega ministerstva, ki je izdana samo za Češko in Moravsko, in vprašanje, če je pravosodno ministerstvo s tem prestopilo svojo kompetenco, po deželnem redu ne spada v kompetenco štajerskega deželnega zbora in o tej stvari se moremo posvetovati tukaj le z ozirom na to, da večina predlaga, da bi se s tem tako rekoč že naprej ugovarjalo vsakim poskusom, na ta način kratiti pravice nemškemu jeziku na štajerski zemlji, to je, da bi se izdala podobna naredba za nadsodišče za Štajersko, Kranjsko in Koroško v Gradcu in le s ozirom na to se hočem spuščati v presojevanje dotične naredbe.

Neosnovanost trditve dr. Ausserjevega predloga, katerega je posebni odsek priznal za svojega, da je nemščina jezik notranje službe pri sodiščih in političnih oblastvih, je dokazal že poročevalec manjšine, sklicujoč se na Galicijo, Dalmacijo, Primorako in Južno Tirolsko.

Ko bi bilo to načelo tudi pravo, bi ga ne bilo rušila omenjena naredba za Češko. Ta ne določuje družega, nego da se v slučajih, v katerih se po obstoječih naredbah ima izdati odlok samo v enem deželnih jezikov, že poročila spisujejo v istem jeziku, v katerem se bode izdal odlok.

Ta naredba opira se na §. 9 naredbe, katero je ob svojem času izdal ekselencia minister Stre-

mayer za Češko, kateri slove: „V civilnih pravnih preprih se ima izdati odlok z uzroki ured v onem deželnem jeziku, v katerem se je obravnavalo, ako se pa stranki nesta posluževali istega deželnega jezika, ima se izdati odlok v obeh deželnih jezikih, ako ni nikakega sporazumljenja, v katerem deželnem jeziku se bode izdal odlok.“ Če je bila obravnava samo češka ali pa samo nemška, se je že po omenjeni naredbi moral izdati odlok v jeziku, v katerem se je obravnavalo, če se je pa obravnavalo v obeh jezikih, se je moral izdati odlok v obeh jezikih, če se stranki o tem nesta drugače sporazumeli.

Ukaz iz dne 23. septembra l. l. pa v tem ni nič premenil, razen tega, da se poročila pišejo že v onem jeziku, v katerem se bode izdala rešitev, s tem pa odpade samo pri nadsodišču v Pragi prevajanje kakih 8000 aktov vsako leto, s čimer se bode prihranilo mnogo časa in truda.

Razmer na Češkem ne poznam iz lastne skušnje, toda mislim, da omenjeni ukaz pravosodnega ministerstva ne bode imel prav nobenega upliva na to, kakšno jezikovno znanje se bode zahtevalo od svetnikov, ki so nastavljeni pri Praškem in Brnskem nadsodišču, ker razsojevanje o pravnih zadevah, o katerih se je obravnavalo v češčini ali v obeh deželnih jezikih, zahteva popolno znanje češčine.

Trditve, da je dotični ukaz povzročil varnost pravosodja v nevarnost, da je bilo v tem oziru prej bolje, ko so se prevajali referati, se bode javljale dala zagovarjati.

Dosedaj je veljalo, da ni samo pravica, ampak celo dolžnost eksekutivne oblasti, izvajanje zakonov v njih okvirji urejevati z administrativnimi naredbami. Tako se je tudi vedno ravnilo in baš ministerstva, ki so bila vzeta iz tako imenovane ustavovne stranke, izdala so celo vrsto naredb, ki so urejale jezikovno vprašanje sodiščem raznih kronovin administrativnim putem.

Dovoljeno naj mi bode omeniti samo jedno tako naredbo. To je naredba pravosodnega ministerstva iz dne 28. februarja 1868 št. 1124, ki se je poslala deželnima nadsodiščema v Levovu in

Krakovu. Ta ima podpis jednega najprvih avtoritet pravosodnega znanja, moža, katerega tudi na nasprotni strani te zbornice ne bodo dolžili, da se ni brigal za nemške koristi: „dr. Herbsta“. Prosil bi deželnega glavarja, da mi dovoli prečitati kratek odstavek iz te naredbe: „... Brez dvombe bi bistveno pospešilo poslovanje in povečalo zanesljivost sodnijskih posvetovanj in zaupanje vanje, ko bi pri sodiščih prve stopinje tamošnjega nadsodišča, kakor tudi pri nadsodišču samem, kakor je to pri okrajnih sodiščih v navadi, o sodnih ulogah in obravnava, ki se po obstoječih predpisih ne obravnavajo v nemščini ampak v poljščini (za Levov v ruščini) in o katerih se uroči rešitev, razsodba ali odlok, v tem jeziku strankam, že dotični poročevalec spisoval eventuelni izvleček iz aktov, predlog in njega utemeljevanje v jeziku, v katerem se je uročila uloga ali vršila obravnava in se potem v tem jeziku poročalo in posvetovalo, kajti odpalo bi potem prevajanje sklenjenih rešitev in jih utemeljevanj, kar bi stvari le koristilo...“

Ta naredba izdala se je ob onem času, ko je še nemščina bila jezik notranje službe pri sodiščih v Galiciji. Tamošnje razmere so bile tedaj podobne sedanjim na Češkem. Naredba Njega ekselence pravosodnega ministra dr. Herbsta ukazovala je za nadsodišče v Levovu in Krakovu isto, kar je zaukazal sedanjí vodja pravosodnega ministerstva za Prago in Brno.

S tem mislim, da sem dovolj spodbil težka obdolženja, katera se navajajo v predlogu gospoda dr. Aussererja oziroma predlogu odsekov večine, za katerih stvarno utemeljenje se pa ni ničesar navelo, da je namreč ukaz škodljiv pravosodju in da je pravosodno ministerstvo prestopilo svoj uradni delokrog.

Sedaj hočem še spregovoriti o dotičnih razmerah na Štajerskem oziroma okrozijskega nadsodišča.

Za rabo slovenščine pri sodiščih Celjskega okrožnega sodišča in v jezikovno mešanih okrajih na Koroškem so merodajne določbe ministerskih

LISTEK.

Undina.

(Spisal André Theuriot; poslovenil Vinko.)

VII.

(Dalje.)

Spoznala je bila dolinico germainsko, v kateri je nekda o košnji jeden popoldan prebila z Jacquesom.

„Obrniva se,“ dejala je zgrozivi se, „zebe me in upehana sem.“

Molče sta krenila nazaj proti vasi in na kraji gozda se je Evonymu zazdelo, da ima ona solzne oči.

„Čudno,“ mislil si je ves zmešan, „naj storim, kar hočem, moja zaroka je povsem podobna pogrebu prve vrste.“

Mej tem je mineval teden za tednom, bila sta oklicana in ženitovanjska oprava je bila dovršena. Evonyme je imel še jeden teden prebiti v Parizu, da še nekaj reči opravi ter nakupi daril za nevesto. Dogovorjeno je bilo, da bode poroka precej, ko se vrne.

Necega jutra spremil ga je gospod de Lisle k poštному vozu, voščil mu srečno pot in naj se kmalu vrne, potem pa je šel na polje gledat k setvi. Ko je mladi mož hotel ravno stopiti v voz, potegne

ga nekdo zadaj za suknjo, obrne se, ter ugleda za sabo Celino.

„No, kaj je?“ vpraša Evonyme, videč služabnice obupani obraz, „ali se je Antoinetti kaj pripetilo?“

„Ne,“ odgovori Celina mračnega obraza, „zdaj še ne!“ Potem ga potegne v stran ter nadaljuje: „Glejte, jaz moram govoriti z vami, ker se sicer nikdo ne upa, povedati vam resnico. Verjemite mi, ostanite v Parizu in ne vrnite se nikdar več semkaj.“

„Za božjo voljo, draga moja, kaj pa se je zgodilo?“ ponavlja Evonyme osupnen.

„Antoinetta vas ne ljubi in ako jo hočete na vsak način vzeti, moramo jej pripraviti mrtvaški prt namesto poročne obleke.“

„Naprej! Ustopite!“ zaupije voznik ter počí z bičem. Evonyme stopi z ramami majaje v voz in pošta se odpelje.

VIII.

Ko Evonyma ni bilo več blizu, prišel je nad Antoinetto nekov mir in polajšanje. Bilo je, kakor da se je vzbudila iz plašnih sanj in da si slednjič zopet more prosto oddahnuti. Saj ni bila prisiljena, igrati svojo grdo ulogo in lagati se sebi in drugim. Želela je, da bi se minute izpremenile v ure in dnevi v stoletja ter da bi se zarocenec več ne vrnil. Mej tem bi jo utegnil kakšen nepričakovan dogodek

rešiti izida, katerega se je zdaj, ko jo je bila minila prva jeza, bala. Jacques Duhoux, kojemu je potekel dopust, bi se brez dvojbe vrnil na svoje mesto in potem... kdo vé?... Tam v kotu njenega srca tlel je še majhen slab žarek upanja, jednak medlej luči v sobi umirajočega. Dejala je sama v sebi, da jo je Jacques preveč ljubil, da bi jo mogel popolnem pozabiti. Celina jej je tolikokrat ponavljala: „Ti imaš oči, ki človeka očarajo, hčerka moja; tisti, ki te ljubi, se nikdar ne bode mogel ločiti od tebe...“

Antoinetta je nazadnje sama verovala v to. Zdelo se jej je nemogoče, da bi jo Duhoux, vrnivši se v Auberive, mogel videti ob strani komu drugemu; a dnevi so minevali in soba nadgozdarjeva v gostilnici bila je še zmirom prazna. V trgu se je govorilo, da je dobil dovoljenje, nastaniti se v Langresu, in nekateri so celo trdili, da je prosil, naj ga odpusté iz službe. To pa je gotovo, da nazaj ni prišel. Zdaj je vse splavalo po vodi, vse, celo up na žalostno osveto, katerej je bila Antoinetta žrtvovala vse svoje življenje. Jacques niti ne bode slišal ženitovanjskega hrupa, donenje zvonov ne bode z grizenjem vesti kakor dvorezen meč prodiralo v njega dušo. Vse je bilo izgubljeno, zadnja nada se je razpršela, zadnja luč ugasnila.

(Dalje prih.)

ukazov iz dne 15. marca 1862 št. 865, in iz dne 20. oktobra 1866 št. 1861 in iz dne 24. aprila 1882 št. 3208.

Prvi ukaz je odredil:

1. Da se zasljanja zatožencev in pri, ki so zmožne samo slovensčine, po možnosti slovensko zapisejo v zapisnik ali vsaj odločilne stvari.
2. Da se zapisniki o prisegah po možnosti pišejo v tem jeziku, ali vsaj formula prisega.
3. Da morajo biti pri kazenskih in končnih obravnavah proti zatožencem, ki znajo samo slovensko, vsi sodniki, državnega pravdnitstva uradniki in zagovorniki popolnem zmožni slovenskega jezika.
4. Da se v omenjenih delih dežele pri sodiščin vsprejemajo slovenske uloge in po možnosti slovenski rešujejo.

V ukazu iz leta 1866 se omenjeni ukaz tako pojasnjuje, da se imajo v onih okrajih Tržaškega in Graškega nadsodišča, v katerih bivajo Slovani, vsprejemati slovanske uloge ne le v kazenskih, ampak v vseh prepornih in neprepornih zadevah.

Ukaz iz leta 1882 pa naročuje strogo izvrševanje omenjenih ukazov, brez ozira na jezikovno znanje stranke, katera išče pravice.

Tedaj vidite, gospoda moja, da so Slovenci, kar se tiče pravosodja, dosedaj jako malo dosegli, da se je ustreglo le neizogibljivim praktičnim potrebam, da Slovenci še nikakor ne uživajo istih pravic kakor drugi avstrijski narodi.

Če se trdi v predlogu gospoda Aussererja, da bi ukaz pravosodnega ministerstva lahko resno vznemiril nemško prebivalstvo na Štajerskem, zlasti vzbudil bojazen, da se bodo nemški deželani polagoma spodrinili z vseh častnih mest in iz državnih služeb, če se govori sploh o pretečem poslovenenji Štajerske, če se to ne godi na kakem razvnetem strankarskem shodu, ampak pred najvišjim sodiščem javnosti, v deželni zboru, mora tako pačenje dejanskih razmer vsakako vzbujati strah in vsak se vpraša, če je prav slisal, dokler ne spozna, da ne gre pri enuncijaciji, ki se je uprizorila s takim eklatom za vprašanje notranje pravosodne službe, ampak za strankarsko demonstracijo, katere je le tolikrat imenovana jezikovna naradna hila sredstva.

Ko bi kdo v tem še dvojil, prepričati so ga morali nazori, katere je dr. Ausserer navajal pri utemeljevanji svojega predloga.

Gospod dr. Ausserer misli, da se Nemci v Avstriji zatirajo in teptajo, prepričati mej avstrijskimi narodi napravljajo nanj tak utis, kakor bi mrtvaško krsto zabijali. Naglašal je ljubezen do Avstrije, vendar ima ta ljubezen Janusov obraz, na eni strani gleda na velikansko palačo, katero je zgradil nemški narod, na vrhu katere stoji železni kancelar, druga na ozko kočjo domovine. Gospoda, meni ne pride na misel, da bi komu zameril ljubezen do svojih soplemenikov ali pa iskal v takih izjavah nevarnih simptomov.

Kdor Avstrijo ljubi, ljubiti jo mora tako, kakršna je, kot zaščitnico vseh njenih narodov. Kdor hoče v njej mirno in zadovoljno živeti, spoštovati mora tudi pravice sosedov, ne le svoje.

Ko bi bile resnične notranje in znanje nevarnosti, ki se nam slikajo v tako strašnih barvah, če je res, da avstrijske narodnosti in stranke stoje drug proti drugemu z golimi in po vrhu še krvavimi noži in čakajo le trenutka, da jih bodo rabile, tedaj bi bila dolžnost vsakega domoljuba, delovati pomirljivo, ne pa s strašenjem še bolj razburjati strastij.

Vlada ni vrgla goreče bakle mej prebivalstvo.

Očitati se jej le mora, da ni v vseh deželah izvela državnih osnovnih zakonov, te stvaritve plemenitega in svobodnega duha, da ne varuje pravice slabšega, da je s tem pri tororističnih značajih, ki povsod žali bog dobe sijajno spremstvo, vzbudila misel, da smejo si dovoliti vse brez ozira na zakon, pravico in resnico.

S tem so združene nevarnosti, ki se ne dajo prikrivati, nevarnosti, ki sicer ne morejo podkopati države, kajti večina naroda še zdravo misli, toda motijo notranji mir.

Upati hočem, da bodo minule, kakor nevihta, in da napoči nazadnje dan, ki bode nas ali pa naše

naslednike brez ozira na narodnost združil k mirnemu delu v kulturnih nalogah človeštva.

Deželni zbor kranjski.

(XV. seja dne 21. januarja 1887.)

(Dolge.)

Baron Schwegel pravi, da mu ni namen, razvijati jezikovne razprave, le stvarno debato. Za narodne pravice da je vsakega zavzet, (Čujte! čujte! Uredn.) a kjer gre za izvrševanje občnih in stvarnih pravic (Občno začudenje!) tam je treba staviti se na vse drugo stališče. (Smeh.) Da bi njemu kdo predbacival kaj v tej zadevi nasprotnega, bi mu pač rekel, da je opravičilec. (Smeh.)

Poslanec Šuklje opominja barona Schwegela, da je tudi on podpisal barona Scharschmieda predlog, kateri tudi naglašja „gemeindeübliche Sprachen“. (Velika veselost mej poslanci. Klici: Čujte! Čujte!)

Poslanec Hren pravi, da ima nasvetovana resolucija le namen, naj bi se vršilo uradno delovanje pri teh dveh postavah le po nasvetovani skromni položni poti, vsaj v jeziku, v občini navadnem. V slovenskih občinah, in teh je ogromna večina, je jezik le slovenski. Nemcem nikdo iz mej slovenskih poslancev neče kratiti njihovih jezikovnih pravic in baron Schwegel s svojim sarkazmom tega ne bode predručal. A istina je, da se Slovincem po raznih krajih dostavljajo povabila, razsodbe itd. od raznih uradov le v nemškem jeziku, katerega kratko malo Slovenci ne razumejo. To pa nikakor ne gre in zatorej je upravni odsek nasvetoval, da se v tej zadevi na rodna ravnopravnost zavaruje vsaj za ti postavi, zato priporoča, naj bi se vzprejele vse resolucije upravnega odseka.

Deželni predsednik baron Winkler izjavlja, da ni običajno, da vladni zastopnik poprime besedo pri resolucijah, stavljenih po kakem odseku. Upravni odsek nasvetoje, naj se razglasila, povabila itd. iz dajajo v jeziku, v občini običajnem. Taka določba pa ni običajna v postavnem načrtu, kajti take določbe bode že zaznamovala vlada, ko bod izdala instrukcijo o izpoljavi zakona.

Baron Schwegel nasvetoje o resolucijah upravnega odseka, da naj se o njih prestopi na

Poslanec Krsnik nasvetoje, da naj se prva resolucija glasi tako, da se ujema s prakso pri deželni zboru, da ima deželna vlada uporabljati isto določilo, da se vrše vsa naznanila v obeh deželnih jezicih.

Poslanec Dev pravi, da je pri izvrševanju novih postav treba skrbeti za narodno ravnopravnost, zlasti pa kranjskemu deželni zboru za slovenski jezik. Ko se je izdala nova postava o zemljišnih knjigah, ki se imajo na novo ustvariti in uknjižiti za stotino let, koliko je bilo takrat govora o narodni jezikovni ravnopravnosti v državnem zboru, kjer se je sklenila ta postava. A vprašati si usoja poročevalec poslanec Dev, je li kdo videl slovenski edikt o zadevah zemljiških knjig? Ne! Vsa ta razglasila izdaja deželna nadsodnija v Gradcu in vsa so le nemška. Škoda za trud, škoda za denar, nikdo ne bere teh nemških ediktov. Zakaj ne? zato, ker stranke, katerih se vsa ta razglasila tičejo, pač nemškega jezika zmožne niso in ga ne bodo, ker so Slovenci. Pri glasovanju pa se vsprejme poslanca Kersnika nasvet, oziroma po njegovem predlogu predručena prva resolucija, drugi oddelki resolucije se vsprejme, o tretjem pa se preide na dnevni red.

Dr. Poklukar poroča v imenu finančnega odseka o popravilu Savskih bregov in uravnavi potoka Bistriškega in nasvetoje postavni načrt:

§ 1. Poprava Savskih bregov in uravnava potoka Bistrice pri Mojstrani so pod pridržkom, da vlada iz izboljševalnega zaloga v zmislu §. 6. št. 1 drž. zakona z dne 30. junija 1884 (drž. zak. št. 116) pripomore s 5000 gld. in udeleženci s 3400 gld. na 13.400 gld. proračunljene potrebščine proglasi za podjetje, katero je izvesti iz deželnih sredstev. § 2. Natančnejša določila o tem, kako je izvršiti podjetje, o času in vodstvu gradnje, o nakazu v izplačilo prispevkov iz izboljševalnega zaloga in iz deželnih novcev in ob uplivanju vlade na tek podjetja so pridržana posebnemu dogovoru, katerega vlada sklene z deželnim odborom § 3. Ako bi troški popravilnih in uravnalnih del ne dosegli na 13.400 gld. proračunanega zneska, tedaj je iz držav-

nega izboljševalnega zaloga, kakor tudi deželne in udeležencev prispevke, primerno nastopivši prihraniti enakomerno omejiti, oziroma kazeti se že uplatani prebitek povrniti. § 4. Za vzdrževanje vse popravne in uravnalne zgradbe je po izvršeni gradnji iz posestnikov tistih posestev in naprav, katere varuje stavba, po upravnem poti osnovati vodno zadružno ter uravnati prispevno dolžnost zadružnikov po § 42. deželnega zakona z dne 15. maja 1872 (dež. zak. št. 16). § 5. Mojemu ministru za poljedelstvo je naročeno izvršiti ta zakon.

Ta načrt se odobri.

V imenu finančnega odseka poroča poslanec Murnik o samostalnem predlogu profesorja Šuklje glede deželnega doneska za zgradbo dolenske železnice in predlaga, da se dotični predlog s pristavkom vsprejme, da ima deželni odbor potrebno poizvedovati in preiskovati v sporazumljenji s konsorcijem, ki se je sestavil za dolensko železnico, ter o vsem v prihodnjem zasedanju deželnemu zboru poročati.

Prošnja cestnega odbora radovljiskega zaradi uvrstitve v cestnem skladovnem okraji radovljiškem se nahajajoče, do zdaj od občine Bled vzdrževane 613 metrov dolge ceste, ki se prične blizu toplic in pelje deloma ob jezeru mimo Malnerja proti Bledu in ki posreduje zvezo mej cesto, v postavi, o uvrstovanji cesta dne 2. aprila 1866, pod št. 2 navedeno, od Radovljice čez Bled dalje čez Rečice in Spodje Gorje do tja držečo, kjer se pri Javorniku stika s Podkorensko državno cesto in mej ono cesto, ki se nahaja pod št. 2 c, to je Bohinjsko cesto (od Zagorice čez Želeče, Mlino itd.), mej okrajne ceste, se vrača deželni odboru, da poizve, se li tudi občine s tem zadovoljne in ali je cesta v takem stanju, da se more vsprejeti mej okrajne ceste.

V imenu gospodarskega odseka poroča dr. Samec o nasvetu dr. Vošnjaka glede odškodovanja po trtni uši in predlaga, da se ta nasvet izroči deželni odboru, da stvar preišče in v prihodnjem zasedanju stavi primerne predloge. Obvelja.

(Dolge prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 4. februarja.

Češki poslanci z Moravskega letos se ne bodo ponovili predloga, katerega je stavil dr. Šrom v prejšnji legislativni dobi v državnem zboru, da bi se premenil volilni red na Moravskem, ker ima sedaj državni zbor že tako preveč dela. Drugo leto bodo pa stavili dotični predlog in želeli je, da bi se rešil vendar še v tej postavodavni dobi, kajti pridobili bi potem Čehi na Moravskem nekaj mandatorov.

Delegaciji snideta se konci tega meseca. Tedaj bodi grof Kalnoky razložil delegatom vnjanji položaj. Kakor se trdi, ni bolgarsko vprašanje v prvi vrsti uzrok, da so previdnostne naredbe potrebne, ampak napeti odnosi mej Nemčijo in Francijo. Bismarck nekda ni mogel pregovoriti Rusije, da bi ostala neutralna, ko bi Nemci imeli boj s Francozi, zategadelj je naprosil Avstrijo, da jej bode varovala hrbet. V kratkem bode nekda vlada prepovedala izvažanje konj iz Avstro-Ogerske. — Kakor se piše „Matru“ z Dunaja, pripravljajo se Avstrija za vojno, ker jej je to svetovala Nemčija. Na Dunaji zmatrajo položaj za jako kritičen. Ker se Nemčija ne more zanašati na Rusijo, poprosila je Avstrijo za pomoč. Moltke in Waldersee mislita, da je sedaj čas za vojno še jako ugoden, pozneje pa morda ne bode več. Tacih mislij je tudi cesar Viljem in dvor. Že v decembru, ko je bil bavaraki regent v Berlinu, naznanila je Nemčija Avstriji, da je položaj kritičen.

Vnanje države.

Ruski listi so nevoljni na Nemce, ki širijo vznemirjujoče vesti, kar je prouzročilo, da so Rusi že mnogo denarja zgubili. „Novoje Vremja“ se pritožuje, da evropske vlade se nič več ne izjavljajo, kaj delajo, in tako napravljajo še večjo zmešnjavo. Ta list graja avstrijsko politiko, ki se opira na pretenja, in pisarjenje Berolinskih listov, ki širijo lažnjive vesti o oboroževanju Francije. Da bi pogajanja o bolgarskem vprašanju imela kaj uspeha, v Rusiji jako dvomijo. — Ruska vlada prepovedala je izvažanje konj. Razni listi opozarjajo vlado, da naj pazi, da se balkanske države ne zvežejo z Avstrijo, v tem ko bode njena pozornost obrnjena na konflikt mej Nemčijo in Francijo.

Po poročilih iz Pariza bode francoski ministri predsednik Goblet morda porabil predlogo o carini na žito v to, da bode dal ostavko. Z njim bode odstopil tudi vojni minister Boulanger, ki baje misli, da bode največ koristil domovini, če odstopi. Vsaj Nemci žele, da bi odstopil. Grevy, Floquet, Ferry in Freycinet se pogostem posvetujejo o vna-

njem položaji in bližajoč se novi ministerski krizi. Predvčeraj popoldne se je predsednik republike po telefonu razgovarjal s kraljem belgijskim. V naslednjem ministerskem совету objavil je minister vanjih zadev, da po poročilih, ki jih je dobil od zastopnikov pri evropskih vladah, soditi, ni nobene nevarnosti za mir.

Nemški vladni listi tako kriče, kakor bi Francija res že jutri mislila začeti vojno, dočim po francoskih listih veje velika miroljubnost. Povod temu vpitju so v prv. vrsti volitve, kar se jako jasno vidi iz neke izjave oficijozne „Kölnische Zeitung“. Ta list trdi, da je vojna neizogibna, ako pri volitvah zmaga opozicija. Francozi bodo mislili, da je Nemčija že tako onemogla, da ne more prenašati večjih bremen za vojsko, in napali bodo Nemce. Tako kricanje nemških oficijozov pa ni brez nevarnosti za mir. Razburiti utegne duhove na Francoskem, kjer je želja po masčevanju še vedno živa. Posebno pa utegne vzbuditi nevoljo na Francoskem to, da se Nemčija sama resno pripravlja za vojno dočim Berolinski oficijoz kriče, da se drugi pripravljajo. Prepoved izvajanja konj in rezervistov baš sedaj, ko je javno mnenje zelo razburjeno, gotovo ne bode pomirljivo uplivalo. Tako utegnejo nove volitve na Nemskem še res dati povod vojni. — Nemški oficijozni listi vedo jako natančno poročati, koliko in kakšnega lesa so pokupili Francozi za vojaške barake, koliko taci barak mislijo postaviti in kje. „Kölnische Zeitung“ trdi, da se je poslednji čas na Francosko zvozilo 273 vagonov lesa. Koliko je temu listu verjeti, posname se iz sledečega. Ta list poroča, da bodo v Verdunu postavili 36 taci barak, po 100 metrov dolgih, v katere bodo spravili 80.000 mož. Prav lahko se pa preračuna, da v 36 taci barakah more bivati k večjemu 14.000 vojakov.

Svedski državni zbor sešel se je predvčeraj. Prestolni govor napoveduje več novih zakonov, med drugim nov zakon o organizaciji in zboljanji vojske in zakon o novej organizaciji kazenskih sodišč.

Italijanski listi trdijo, da so Kozaki, ki so bili šli v Abisinijo, našuntali Abisince proti Italijanom. Tako po prihodu Kazakov v Abisinijo, začel se je njega pripravljati, da Italijane izžene iz Massauaha. Abisinci prišli so v jako velikem številu pred Massauah. Po nekaterih poročilih imel bode Ras Alula 40.000 vojakov, ko mu pride. Njega sam se ne pomeni, Italijane podpira proti Abisincem Soaski kralj Melinek, katerega obsipujejo z raznimi darovi in odlikovanji. Italija hoče v Afriko poslati 10.000 vojakov, ako bode treba. Privojila si bode morda celo za zmirom Massauah z okolico, kar dosedaj ni nameravala. Velika ovira za vjevanje v Afriki je, da v Massauahu manjka pitne vode za večjo vojsko. V poslednjem boji imeli so nekda Italijani blizu 200 mrtvih.

Domače stvari.

Fran Šentak. †

Brzobjavno se nam je včeraj naznanilo, da smo zopet izgubili odličnega narodnjaka, da je včeraj umrl g. Fran Šentak, veleposestnik na Vranskem, še le 46 let star. Ranjega ime bilo je upleteno povsodi, kjerkoli se je snovalo kaj v prosep naše stvari, vedno je z dobrimi, zdravimi sveti in z zdatno gmožno podporo pomagal vsakemu narodnemu podjetju. Devetnajst let je, odkar je pokojni Šentak ustanovil Čitalnico na Vranskem, ki je slula kot jedna izmej najlepših in skoro baš na obletnico njegovega otvorjenja moramo črni zemlji izročiti tega blagega moža, to slovansko kristalno srce. Šentak je že dlje časa bolehal, trpeti je moral silno veliko, a trpeti je udano, le malokdaj izvil se mu je iz prs bolesten vzdihljaj, ker bi ne bil rad vznemirjal in žalostil drage rodbine. — Blag bodi Šentaku spomin in lahka mu bodi zemljica!

— (Celovski škof.) Nekateri Dunajski listi pišejo, da bodo v kratkem za Celovškega vladiko imenovali P. Andrej Fürwirth, ki je dominikanec in sedaj subprijor v Dunajskem samostanu. Poročen je 1845. leta na Štajerskem. Ima li tudi popolno sposobnost, biti višji pastir v deželi, ki je po svoji tretjini dobro slovanska, je-li namreč zmogel narodnega slovanskega jezika, o tem listi molčijo. Jeden izmej teh piše, da Slovenci z imenovanjem ne bodo zadovoljni. Gotovo ne, če bode prišel kot tujec, — mutec k našim ljudem na Koroško! Sicer pa je imenovanje gotovo že prav blizu in naši državni poslanci na Dunaji naj vsaj zadnje ure pred imenovanjem tako porabijo, da si bodo potem lahko roke umili pred narodom, ki bode šele potem sodil vlado, kadar bode uverjen, da je vlada poslance njegove slišala, pa ne uslišala.

— (Polemika.) Današnja „Laibacher Zeitung“ je zelo razdražena zaradi naše včerajšnje opazke o njeni oceni turnarskega plesa. Izgovarja

se, da je bilo lani pri plesu nekega narodnega društva „Förmliches Handgemenge“, a da je ona vse to prikrila s plaščem krščanske ljubezni. Ker nam o kakem takem dogodku ni prav nič znanega, prosimo „Laibacher Zeitung“, naj blagovoljno „sans gene“ pove ime dotičnega društva, imena bojevalcev ter naj prav vestno našteje, koliko je bilo krvavih glav, koliko pobitih kozarcev in koliko policajev v vrženih. Dokler pa tega ne stori, nam mora že pustiti vero, da je njen slavn plašč krščanske ljubezni davno pri starinarji. Sicer je pa javna tajnost, da so turnarji uredništvu „Laibacher Zeitung“ posebno na srce prirastli in da jih rado jemlje pod svoje okrilje. Prosim! — Kakor v tej, hotelo nas je uredništvo „Laibacher Zeitung“ tudi v drugej zadevi v strah prijeli. Priobčili smo včeraj telegram, da je dr. Rieger povzdignjen v barona. Ista vest bila je včeraj po Dunaji zelo razširjena in več Dunajskih listov jo je priobčilo. Stvar ni bila niti neverjetna, niti nemogoča in včeraj tudi uredništvu „Laibacher Zeitung“ še ni bilo znano, da je vest neosnovana. Danes seveda je kaj družega, danes je „Laibacher Zeitung“ ostro podkovana, žal, da vsa njena modrost ni vzrastla na lastnem zelniku, temveč, da jo je „mit wenig Witz und viel Bohagen“ iz „Wiener Allgemeine Zeitung“ Nr. 2490 izstrigla, torej iz lista, ki je stoprav danes zjutraj v Ljubljano došel.

— (Slovenska predstava) v tukajšnjem gledališču bode v nedeljo dne 6. februarja t. l. Dramatično društvo priredi ta večer predpustnemu času primerno igro: Danes bomo tičili burko s petjem v štirih dejanjih. Po Nestroyi poslovenil Ivan Železnikar. Ker je omenjena igra že mnogokrat napnila naše gledališče, bila bi vsa druga priporočila nepotrebna. Ulogo znanega blapca Melhiorja prevzel je gosp. Kocelj. Da se občinstvu neprilik, kakršne so se, žal, vršile pri dveh zadnjih predstavah, glede sedežev v parterji, ne bode več bati, odpustilo je dramatično društvo ustopničarja, ter oskrbelo za sedeže v parterji nove ustopnice.

— (Nezgoda.) Vest, da sta mešani in tovorni vlak na kolodvoru v Postojni, trčila, bila je istinita. Lokomotiva in več vagonov mešana vlaka je poškodovanih, potovalcem in železničnemu osebju pa se ni nič zgodilo. Nezgoda nastala je baje vsled tega, ker je burja upihnila signal pred postajo.

— („Vrtec.“ Časopis s podobami za slovansko mladino“) izdal je 2. letošnjo številko. Nje vsebina: Na hribu sv. Urbana. Fr. Krek. — Dober prijatelj o pravem času. (Iz nemščine preložil I. T.) — Prstan sv. Marka. Janja. — Lov in živalsko življenje na severu. (Po Erjavčevej knjigi „Domače in tuje živali.“ — Sveče voščence. I. Volkov. — Pisma mlademu prijatelju. — Hladnokrvnost. — Listje in cvetje. „Vrtec“ stoji za vse leto 2 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr.

— (Potrošnina v Ljubljani.) Poročevalec državnozbornskega odseka za preuredbo potrošnine je sedaj predložil gradivo, katero je o potrošninah nabral. V njem se tudi nahaja statistična istina da Ljubljanski prebivalec za Dunajskim prebivalcem največ donša potrošnine, ki je država pobira pri mestnih uhodih. Dunajski prebivalec donša 12 gld. 25 kr., Ljubljanski 5 gld. 69 kr., Praški 5 gld. 59 kr., Graški 5 gld. 43 kr., Brnski 4 gld. 42 kr. v Linci 4 gld. 2 kr., v Krakovem 3 gld. 18 kr. in v Levovu 3 gld. 17 kr. Na Dunajskega meščana zategadelj pade tako velika vsota, ker ima uhodna potrošnina večje tarife, pa tudi, ker se pobira za nekatera predmete, kateri so drugje tega davka prosti.

— (Čistega dohodka) veselice Čitalnice Postojnske dne 2. februarja v korist družbi sv. Cirila in Metoda je blizu 50 gld.

— (Hrvatski Sokol) imel je v preteklem letu 8 častnih članov, 52 ustanoviteljev, 305 izvršujočih, 640 podpornih udov, 14 predtelovadcev vkupe 1019 članov. Vaj se je udeleževalo 143 članov. Društveno premoženje znaša 55.181 gld. 49 kr., dolgovi za zgradbo društvenega poslopja 41.378 gld. 74 kr., torej je čistega premoženja 13.802 gld. 75 kr. V odbor so voljeni: dr. Fon, Stožir, Živojnović, Stiasny, Lenuci, dr. Kosirnik, dr. Mazzura, Hojnik, Hanuš, dr. Antolković.

— (Dijaška kuhinja v samostanu č. gg. minoritov na Ptui) je podarila meseca januarja t. l. revnim dijakom 566 porcij ter imela 84 gld. 90 kr. troškov. V letošnjem šolskem letu začeni z 20 septembrom razdelila je že 2139 porcij v vrednosti 320 gld. 85 kr. Zares lep uspeh

Došli so znova nastopni darovi: sl. okrajni zastop ormoški 80 gld., č. g. Jurij Matjašič, stolni prošt v Mariboru, 5 gld., „Mariborski dijaki“ 4 gld. 50 kr. Vsem ljubiteljem in dariteljem človekoljubnega mladega zavoda slava! Bog plati! Nadaljne milodare vsprejema č. g. o. Benko Hrtiš, gvardijan na Ptui.

— (Oboroževanje črne vojske.) V „Obzoru“ čitamo, da so se v Zagreb pred kratkem doposlane puške ostraguše za črno vojsko.

— (Človeško glavo z vratom,) o kateri smo zadnjič poročali, da so je na Hrvaškem v vrbinji ob Savi našli, spoznali so pristnosti svedoki: Ivan st., Ivan ml. in Anton Malus, da je to glava dne 28. oktobra v Drenovci umorjenega Malusa. Kot „corpus delicti“ odposlala se je okrožnemu sodišču v Celji, kjer bode čakala do zadnjega dejanja te zaloigre — do končne obravnave.

— (Delavsko podporno društvo v Trstu,) pod pokroviteljstvom cesarjeviča Rudolfa priredi jutri dne 5. t. m. v okusno odličnem gledališču „Fenice“ veliki ples, pri katerem bode ta svirali dve godbi, „kolo“ pa plesalo 24 parov v raznih slovanskih oblekah. Gotovo bode ta ples sijajen, kakor druga leta in vrgel lepo vsoto za pokojninsko zalogo društva.

— (Vabilo k veselici,) katero priredi narodno bralno društvo v Šmarji v spomin Valentina Vodnika v nedeljo 13. februarja v šoli t. l. na korist društvu ob 1/4. uri popoldne z naslednjim vspeškom: 1. Slavnostni govor o Vodniku. 2. srečkanje. K tej veselici, katera bode ustunine prosta, Vas najljubneje vabi odbor.

— (Vabilo na plesni venček,) kojega priredi Ormoška čitalnica dne 9. februarja t. l. v svojih prostorih v Ormoži. Pri tej veselici svira vojaška godba 47. pešpolka iz Maribora. Začetek ob polu 8. uri zvečer.

— (Bralno društvo v Kozani — v Brdih) priredi 6. februarja t. l. „Besedo“ s sledečim sporedom: 1. Nagovor predsednikov. — 2. Petje: „Hrvaćam“, moški zbor z baritonom; Zajc. — 3. Petje: „Ptici“, mešani zbor; Carli. — 4. Deklamacija: „Stara mati“, balada Krilan-ova. — 5. Petje: „Venček narodnih pesni“. — 6. Petje: „Slovan na dan“, mešan zbor; Volarič. — 7. „Eno uro doktor“. Burka v 1 dejanji. — 8. Petje: „Na ples!“, moški zbor; Volarič. — Po besedi ples. Mej točkami svira godba.

— („Posojilnica v Celji) ima svoj redni občni zbor dne 13. t. m. ob 3. popoldne v dvoravi Celjske čitalnice s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelnika. 2. Poročilo predsednika nadzorstva. 3. Potrjenje računov za 1886. l. 4. Razdelitev čistega dobička. 5. Sprememba pravil. 6. Nedopolnitev načelnštva in izvolitev novih udov odbora. 7. Razni nasveti.

— (Posojilnica v Pišecah) je imela v preteklem letu 8518 gld. 18 kr. dohodkov, 8159 gld. 41 kr. pa izdatkov, torej 16.677 gld. 59 kr. prometa. Občni zbor bode dne 13. t. m. ob 3. uri popoldne.

Poslano.

Čitajoč notico „Slovenskega Naroda“ dne 31. januarja t. l. se čutim prisiljenega odgovoriti.

V omenjeni notici se glasi, da je blagajnikom Marijine bratovščine na moje mesto gosp. Jakob Zupančič izvoljen. Ker se pa čujejo različne govorice, naznanjam častitljivim udom Marijine bratovščine, da vzamejo na znanje, da sem se jaz pred volitvijo kot društveni blagajnik in odbornik odpovedal, kakor tudi iz loterijskega odseka odstopil.

Ivan Dimić.

Massage-zdravljenje. Kot izvrstno umazanje (massage) pri vseh revmatičnih boleznih, protinu, trganji po udih, kakor tudi pri izpahenju, povečenju in bofeših oteklinah se toplo priporoča Moll-ovo „Francosko mazanje in sol“. V steklenicah po 80 kr. Po posrednem povzetju razpošilja vedno A. Moll, lekarnar in c. kr. dvorni založnik na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah in specializiranih prodajalnicah na deželni ravni izročilo Moll-ov izdelok z njegovo varstveno znamko in podpisom. 8 (19-1)

Javna zahvala.

Slavno vodstvo „Narodne šole“ poslalo je podpisano za ubogo šolsko mladino 8 slovnice, 3 dvanaeststorične svinčnikov, 1 škatljico peresa, 35 peresnih držal, 14 radirk, 50 risank, 50 lepopisnic, 100 spisovnic in 50 številnic. Za ta obili dar se podpisani v imenu šolske mladine in nje roditeljev presrečno zahvaljuje, želeč koristnemu društvu mnogo, mnogo podpirateljev!

Dobrepolje, 1. svečana 1887.

Ivan Zupaneč,
učitelj.

Loterijske srečke 2. februarja.

V Pragi: 60, 72, 30, 87, 1.

